

Diagnòstic de la situació de la infància i adolescència de Dénia 2020

**Ajuntament
de Dénia**

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Designated
UNESCO Creative City
in 2015

DÉNIA
x la Infància

DIAGNÒSTIC DE LA SITUACIÓ DE LA INFÀNCIA DE DÉNIA

Responsables polítics:

- **Vicent Grimalt Boronat.** Alcalde de Dénia. alcaldia@ayto-denia.es
- **Cristina Morera Vengut.** Regidora d'Igualdad i Polítiques Inclusivas. psoe.cmorera@ayto-denia.es

Tècnica responsable Plan Local d'Infancia i Adolescència

- **Presentación Reig.** Cap Serveis Socials Específics. PREIG@ayto-denia.es

Data de redacció: 30 de DESEMBRE de 2020

COORDINACIÓ: Regidoria de Benestar Social

REDACCIÓ: Arminda García Galván.

DISENY DE PORTADA: María José Ciller Abellán.

Index

1. Presentació	2
2. Agraïments	3
3. Introducció	4
4. Situació de la infància y adolescència	7
4.1. Descripció general del municipi.	7
4.2. Dades de població	7
4.3. Estructura socio-econòmica i laboral	10
4.4. Condicions urbanístiques que afecten els xiquets, xiquetes i adolescents.	11
4.5. Condicions mediambientals	13
4.6. Mobilitat	14
4.7. Dotació de serveis	15
4.8. Situació socioeconòmica i laboral de les seues famílies. Situacions de desocupació.	16
4.9. Altres condicions de vida familiars: models de família, habitatge, factors ètnic-culturals, etc.	18
4.10. Nivells d'escolarització, escolarització en la primera infància, absentisme, assetjament escolar i fracàs escolar.	19
4.11. Estat de salut, discapacitats y prevalença de malalties.	21
4.12. Situacions de maltracte, abandó o altres factors de vulnerabilitat social; i nivells de pobresa infantil i familiar. Infravivenda.	24
4.13. Recursos culturals, esportius, d'oci i temps lliure del territori relacionats amb la infància i l'adolescència.	27
4.14. Associacionisme i iniciatives ciutadanes que guarden relació amb la població infantil i adolescent.	28
4.15. Informació relativa a l'activitat de l'Ajuntament en matèria de política d'infància i adolescència de totes les regidories	29
4.16. Usos de Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) per la Infància.	30
5. Valoració	32
5.1. Explicació FOAR	32
5.2. FOAR general	33
5.3. Els temes d'interés	34
5.3.1. Oci saludable	34

5.3.2.	Ús de l'espai urbà i natural	35
5.3.3.	Funcionament intern de l'Ajuntament amb perspectiva de drets de la infància	37
5.3.4.	Educació i família	38
5.3.5.	Transició ecològica	39
6.	Conclusions	40
7.	Referències bibliogràfiques i altres fonts d'informació consultades	45

Ús del llenguatge en aquest document:

En la redacció d'aquest document s'ha considerat l'equitat de gènere entre xiquetes i xiquets i la no discriminació de les persones sota cap condició. En virtut de l'anterior, el contingut s'ha creat utilitzant un llenguatge que no reproduïx esquemes sexistes, aplicant paraules neutres. Només en casos en què no existeixen tals expressions s'ha utilitzat la forma masculina com a genèrica per a fer referència tant a persones del gènere femení com del gènere masculí. També s'ha evitat l'ús de menor i menor d'edat per a referir-nos a les persones de fins a 18 anys.

Glosari i abreviatures

- **CDI:** Convenció dels Drets de la infància
- **CLIA:** Consell Local d'Infància i Adolescència de Dénia. És l'òrgan de participació infantil del municipi
- **XXA:** Xiquetes, xiquets i adolescents
- **PLIA:** Plan Local d'Infància y Adolescència
- **CDX:** Convenció dels Drets del Xiquet. En aquest document fem "drets de la infància"
- **NNEE:** Necessitats especials en diversitat funcional

---

1. Presentació

Des de l'Ajuntament de Dénia es fa una aposta decidida per la participació ciutadana com a manera d'entendre la democràcia i el compromís d'una societat madura amb el seu territori. Així s'han creat un bon nombre de consells sectorials de participació: urbanisme, cultura, medi ambient, arbratge, comerç, veïnal, residents estrangers, esports, agrari, dona, persones majors... En l'àmbit que concerneix aquest document, cal destacar dos consells més: el Consell Jove i Consell d'Infància i Adolescència. En aquests espais de participació, els responsables polítics tenim l'oportunitat d'atendre una de les principals necessitats que tenim tots els éssers humans independentment de la nostra edat: el ser escoltat, així com la possibilitat d'entendre millor i amb més amplitud la realitat de Dénia.

El present diagnòstic de la situació dels drets de la infància a la nostra ciutat reuneix, a més de la informació referida a la infància que manegen les diferents institucions responsables de les actuacions en favor de la infància, el sentir i les necessitats dels representants de la infància i adolescència com a ciutadans i ciutadanes de ple dret. També recull la visió d'una bona representació de les persones adultes que diàriament atensem de l'una o l'altra manera les necessitats de la infància: Centres educatius, associacions relacionades amb ella i com no, el personal de l'Ajuntament de Dénia que diàriament treballa per a aquest sector de població des de molts àmbits: Serveis Socials, Joventut, Esports, Urbanisme, Educació i Cultura, Festes, Turisme, Participació Ciutadana, Policia Local...

A partir dels diferents tallers en els quals hem participat hem tret a la llum i comprés què condiciona la vida dels XXA i les necessitats i anhels dels XXA que viuen a Dénia atents a no deixar a ningú arrere.

Estem segurs que aquest treball contribuirà positivament a atendre millor les necessitats de les xiquetes, xiquets i adolescents de Dénia

Vicent Grimalt Boronat

Alcalde de Dénia

2. Agraïments

Agrair la col·laboració a totes les persones que han format part de les diferents taules i les que han sigut entrevistades, pel seu interès i implicació en tot el procés dut a terme en aquest projecte.

Nomenar les associacions participants, departaments de l'ajuntament, responsables polítics, equips directius i psicopedagògics dels centres educatius, responsables del Servei Pedagògic Escolar i del centre d'acolliment de menors, sindicat d'estudiants... amb l'ajuda dels quals s'ha elaborat la major part d'aquest diagnòstic participatiu de la situació de la infància de Dénia. Ressaltar sobretot als consellers i conselleres del CLIA de Dénia responsables de marcar les directrius expressant als adults els seus vertaders interessos.

Agrair especialment a la regidora delegada en matèria de Benestar Social i a la Cap del servei pel seu suport incondicional, visió i aposta decidida pel projecte.

A tots ells, gràcies per la presa de consciència sobre la importància de posar el focus en la infància per a construir una ciutat més justa, més democràtica i per la bona disposició a la participació, a sumar idees i maneres de fer escoltant als altres per a “fer la idea més gran”. perquè “Posem la ment, el cor i el cos en allò que vivim” (Claudia, 2019)

3. Introducció

Es presenta el següent informe de diagnòstic de la situació dels drets de la infància a Dénia dins del procés de presentació de la candidatura de l'Ajuntament de Dénia al reconeixement per part d'UNICEF del segell CAI de ciutats amigues de la infància.

Per a l'elaboració del diagnòstic s'ha seguit en bona part el procediment i metodologia proposada per Unicef en Recurs 4: Orientacions per a elaborar el diagnòstic, tenint en tot moment presents els cinc objectius de la iniciativa de Ciutats Amigues de la Infància:

Dret a ser escoltat/a Dret

A serveis de qualitat

Dret a ser valorat/a, respectat/a i tractat/a justament –protecció-,

Dret a viure en entorns segurs i nets

Dret a l'oci, temps lliure i a gaudir de la seua família

Per a això s'han realitzat les següents accions:

- Recol·lecció de dades quantitatives i qualitatives de la població de 0 fins a 18 anys que viu a Dénia
- Mapatge de recursos i accions dutes a terme actualment per Ajuntament, que tinguen com a destinataris a la infància.
- Diagnòstic participatiu mitjançant tallers en diferents taules sectorials i entrevistes incloses la infància i adolescència.
- Redacció del diagnòstic amb les dades recopilades i sistematitzades

Per a la recol·lecció de dades quantitatives i qualitatives s'han emprat a més de les bases de dades oficials (INE, Padró, Ministeri de Treball...), altres diagnòstics i informes previs com EDUSI, Xarxa Salut, projecte de camins escolars, Pla General Estructural i altres de manera que es poguera aprofitar la informació recollida en ells, especialment aquella recopilada participativament. Com altres dades, únicament s'inclouen en el diagnòstic aquelles més rellevants o les conclusions que es deriven, a causa de la limitació de l'extensió de l'informe que indica UNICEF (no més de 50 pàgines).

El mapatge de recursos s'ha realitzat mitjançant la recopilació en fitxes de les accions que han dut a terme els diferents departaments municipals e els últims dos anys.

Una de les parts més importants del diagnòstic és la referida a la participació ciutadana, desenvolupant-se tallers participatius amb diferents actors.

Actors infantils i adolescents	Actors adults
<ul style="list-style-type: none"> • CLIA • Classes dels cursos cinqué i sisé de primària • Sindicat d'estudiantes IE 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesa de coordinació interna • Grup de treball d'associacions • Grup de treball de centres educatius • Grup de treball de benestar social • Entrevistes servei pedagògic educatiu • Entrevista centre d'acolliment de menors • Entrevista director centre educació especial
Total actors infantils: 715	Total actors adults: 62

El Consell Local d'Infància i Adolescència (CLIA) va ser el primer òrgan al qual es va acudir per a elaborar el diagnòstic com els "vertaders experts en infància". Es van realitzar un total de 3 tallers presencials i 4 per videoconferència quan les condicions sanitàries així ho van recomanar. En ells se'ls va preguntar sobre les seues vertaderes necessitats, les particulars i les generals per a la infància de Dénia. En els tallers es recollien a més les seues demandes inferint-se a través d'elles quines són les seues preocupacions i desitjos de futur.

Es va recopilar l'opinió dels XXA de les classes dels cursos de cinqué i sisé de primària sobre el dret a la participació i les seues principals necessitats.

Per a abordar les necessitats de la població adolescent es van realitzar contactes amb el Consell de Joventut i entrevistes amb el sindicat d'estudiants de l'IES Sorts de la Mar.

Una vegada recopilats els temes d'interés de la infància, es van traslladar a la taula de coordinació interna per a, a partir d'ells i la seua relació amb els drets de la infància, dialogar sobre els principals reptes referits a la infància i realitzar el diagnòstic FOAR

(Fortaleses, Oportunitats, Aspiracions i Resultats). Aquesta taula està formada per tècnics i polítics dels departaments de serveis socials, joventut, educació, cultura, transició ecològica, territori, festes, turisme, policia local, comunicació, participació...

Amb el grup de treball format pels equips directius i psicopedagògics dels centres educatius de Dénia es va continuar detectant reptes i es van exposar actuacions d'èxit, dutes a terme per ells o de les quals tenien referència, per a indagar com aquestes podien servir d'inspiració per a abordar els desafiaments plantejats. Aquest mateix procedir es va mantindre amb el grup de treball d'associacions, en tots dos grups van sorgir visions i propostes molt a tindre en compte.

Es va considerar necessari crear un grup de treball específic format pel personal tècnic de l'àrea de Serveis Socials. D'aquesta manera, s'ha aconseguit ampliar la visió de les necessitats de la infància i adolescència amb alguna mena de risc o vulnerabilitat.

D'altra banda, es van mantindre dues entrevistes amb el Servei Pedagògic Educatiu per a conèixer la visió de la infància amb necessitats educatives especials i aportant una mirada àmplia a la inclusió i l'accessibilitat. També es va realitzar una entrevista amb la directora del Centre d'Acolliment de menors Les Rotes i una entrevista amb el director del Col·legi Públic d'Educació Especial Comarcal Raquel Payá.

El mètode FOAR

El mètode FOAR (Fortaleses, Oportunitats, Aspiracions i Resultats) és una metodologia de base apreciativa que fixa l'atenció en allò que està o es fa bé per a traure partit d'això. Aquest enfocament aborda els problemes des de les fortaleses per a aconseguir solucions aplicant el que se sap fer bé. En les intervencions amb enfocament apreciatiu es treballa amb un sistema de feedforward: Què ens serveix del que hem après de cara a aplicar-ho en el futur?

Emprar el FOAR en lloc del DAFO (Febleses, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats) és una decisió presa sobre la base que el FOAR produeix millors resultats quan s'empra en tallers participatius, ja que en enfocar-se en allò que millor funciona, predisposa als participants a un millor estat d'ànim i per tant a major generació d'idees i propostes creatives i en positiu. En canvi, demanar als participants un treball sobre les amenaces i febleses pot tendir a entrar en atzucacs enfront dels problemes que per la seua dificultat o magnitud poden aclaparar i tancar els camins mentals cap a les solucions creatives.

Al contrari com es podria pensar, aquesta visió no òbria les amenaces i febleses, el que fa és redefinir-les i replantejar-les, enfocant-les com a aspiracions i resultats.

4. Situació de la infància y adolescència

4.1. Descripció general del municipi.

El terme municipal de Dénia a la Marina Alta se situa a 92 km de la capital de província Alacant i a 105 de València, és a més el territori peninsular més pròxim a les illes Balears. Compta amb un patrimoni cultural i paisatgístic d'alt valor degut a la seua situació geogràfica i els esdevenirs històrics.

Podem distingir dins del terme diferents i variats paisatges, destacant geogràficament en primer lloc el massís del Montgó amb 753 msm els vessants del qual arriben fins a la mar en forma de costa rocosa i penya-segats. La zona nord està dominada per una plana litoral on s'estableixen els cultius de cítrics, confrontant cap a la mar amb una extensa línia de platges d'arena. Al sud el paisatge adquireix un aspecte més rural amb cultius de secà: raïm moscatell, ametlers, oliveres i garroferes.

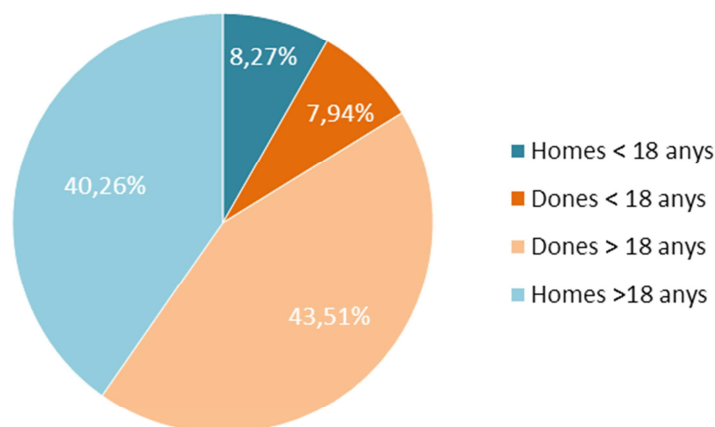
Posseeix tres nuclis urbans: Dénia i les EATIM de la Xara i de Jesús Pobre a més de diversos disseminats principalment en la línia de costa i en la falda del Montgó.

4.2. Dades de població

Segons el padró municipal al desembre de 2020 els habitants de Dénia eren 44.772 dels quals 7.267 tenen menys de 18 anys i sobre els quals tracta aquest diagnòstic.

Dones	Homes	Total	Xiquetes	% Xiquete	Xiquets	% Xiquets	% <18 anys
23.034	21.738	44.861	3.563	15.42%	3.710	17.09%	16.23%

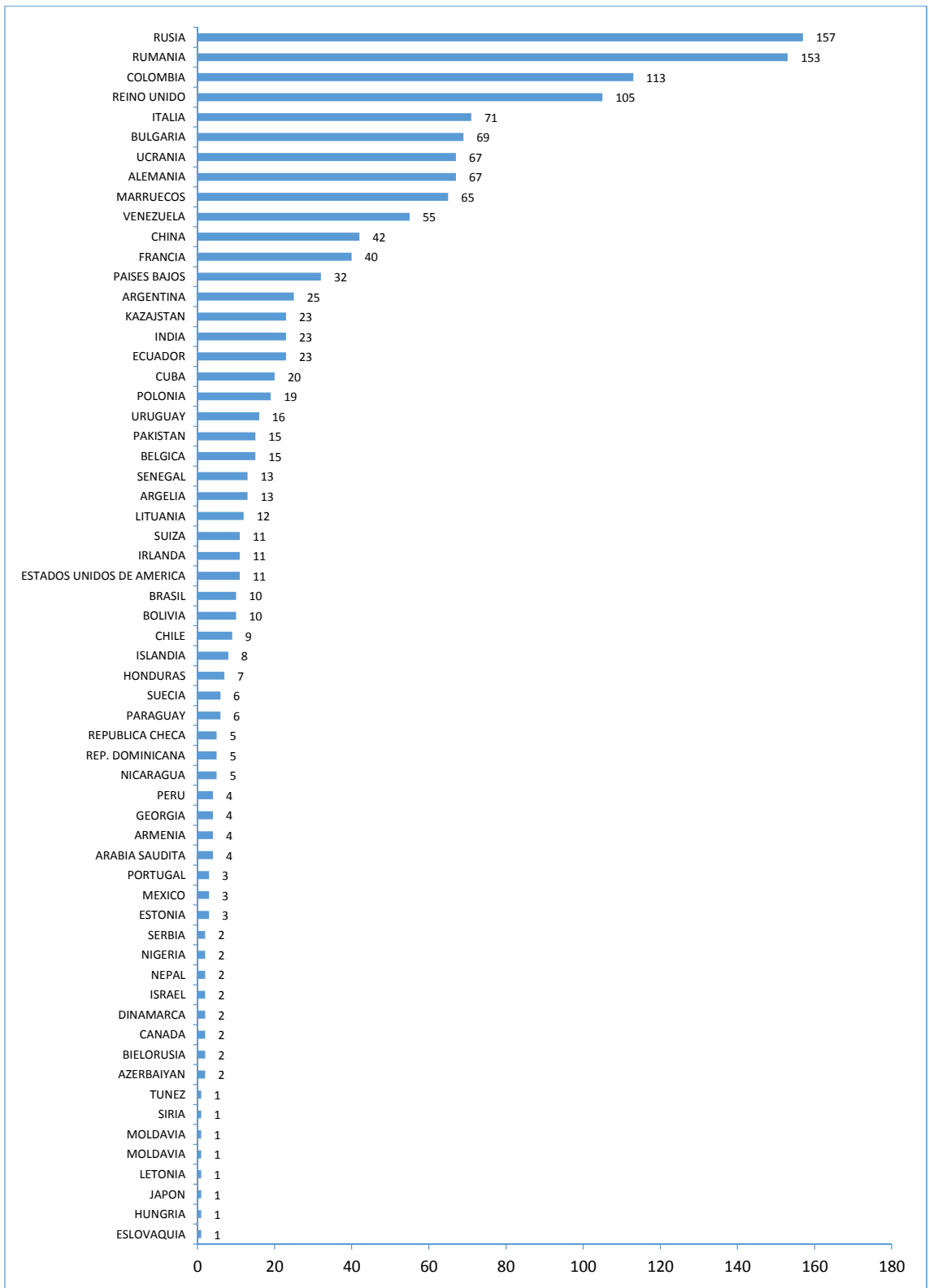
Taula 1. Població total i infantil. Font: Padró Municipal de Dénia

Gràfic 1. Població total i infantil. Font: Padró Municipal de Dénia

El percentatge de xiquetes, xiquets i adolescents (XXA d'ara en avant) es troba alguna cosa per davall de la mitjana autonòmica (17,8%). La piràmide poblacional reflecteix el progressiu envelliment de la població amb una mitjana d'edat de 42,86 anys. Es dona a més la circumstància que des de l'any 2012 les defuncions superen als naixements. Amb aquestes dades i si no es modifiquen les condicions demogràfiques Dénia camina cap a un clar envelliment de la població.

La població estrangera que resideix a Dénia és del 25,43%. Les principals nacionalitats censades en ordre de representació són: britànica, alemanya, romanesa, colombiana, russa, ucraïnesa, búlgara, francesa, marroquina... fins a arribar a 107 nacionalitats. Amb menys de 18 anys hi ha 298 XXA de nacionalitats de la Unió Europea i 697 de diferents a la UE.

Gràfic 2. . Població estrangera. Font: Padró Municipal de Dénia

Una característica fonamental de la població deniera és el seu notable increment durant el període estival en el qual pot arribar a quintuplicar-se (*Observatori Marina Alta 2018*).

4.3. Estructura socio-econòmica i laboral

Dénia és una ciutat de grandària mitjana, configurada com una ciutat de vacances estivals i d'estrangers jubilats, amb poc pes hotelier i sense a penes activitat industrial, però elevada de serveis, derivada de paper com a capitalitat i lloc central de la seua àrea funcional (coincident amb la comarca La Marina Alta), i de la construcció, i, recentment, com a punt de trànsit cap a Balears (ca. 400.000 passatgers/any).

Arran del desenvolupament turístic en els anys 60, de l'economia primària es va passar ràpidament a una economia vinculada al sector turístic provocant la litoralització demogràfica i la concentració econòmica pròpia de les zones costaneres. D'aquesta manera, les activitats econòmiques estan lligades a la construcció, els serveis i el comerç, mentre altres sectors com l'agricultura han anat pràcticament desapareixent.

El teixit empresarial de Dénia es caracteritza pel predomini d'empreses en el sector dels serveis i el turisme. Aquests dos sectors engloben a més del 80% de les empreses del municipi. Quasi la meitat de les empreses del sector serveis es dediquen a activitats comercials, de transport i hostaleria (31%). Dins d'aquest sector, destaquen les activitats professionals i tècniques (20,35%), i les activitats immobiliàries (9,31%).

El sector de la construcció és també un sector estretament lligat al turisme, especialment a la construcció d'habitatges de segona residència. El percentatge d'empreses dedicades a la construcció (16.05%)

En referència al sector industrial, aquest té una representació mínima en el municipi. En total, a Dénia hi ha 4.531 empreses, de les quals només un 3,18% corresponen a la indústria.

La crisi econòmica de 2008 va alertar de manera significativa sobre la fragilitat d'aquesta estructura productiva basada en l'activitat turística reduint dràsticament el sector de la construcció a favor dels serveis d'hostaleria principalment. Aquesta actual crisi de la covid

19 ha posat de manifest també la fragilitat del sector turístic afligit ja d'una elevada temporalitat en les contractacions i, per tant, de precarietat laboral.

Tots els programes i projectes que han diagnosticat la situació de Dénia, subratllen el perill de l'economia basada en el turisme de masses, per raons tant ambientals com econòmiques. Alhora, aquests diferents diagnòstics incideixen en el necessari canvi de model respectuós amb l'entorn natural i les persones, entenent que el principal repte de Dénia en el terreny econòmic és la diversificació del model productiu, per al que es proposa generar un model de desenvolupament local que pose en valor els recursos del propi territori i que aposte per la recuperació de sectors com l'agricultura i la indústria.

D'altra banda, es proposa la diversificació i qualificació del model turístic perquè genere ocupacions de qualitat, potenciant el desenvolupament d'altres activitats econòmiques tradicionals com l'agricultura i la pesca, generant nous llocs de treball en els jaciments d'ocupació lligats al patrimoni i als recursos naturals de l'economia verda, a l'aplicació de les TIC i al foment de la innovació en el sector turístic. A més, vist l'envelliment de la població de Dénia i el nivell de dependència que això genera, es proposa desenvolupar noves ocupacions en l'atenció a la dependència i els serveis personals qualificats.

4.4. Condicions urbanístiques que afecten els xiquets, xiquetes i adolescents.

Dénia té unes condicions urbanístiques complexes, amb una àmplia dispersió territorial derivada de la pràcticament nul·la planificació urbanística, la qual cosa ha generat a nivell general impactes sobre el territori, desequilibris ambientals, impermeabilització de sòls, alteracions paisatgístiques, etc. A nivell més específic provoca dificultats en la prestació de serveis, el transport públic, el trànsit i aparcament i gran variabilitat en la distribució de serveis, centres escolars i zones verdes.

A més, en estar clarament orientada al turisme, existeix un gran parc de cases destinades a segona residència, que motiven problemes d'accés a l'habitatge.

Vivendes	Vivendes familiars	Vivendes principals	Vivendes no principals	Vivendes secundàries	Vivendes buides	Vivendes col·lectives
43.348	43.342	17.248	26.094	12.507	13.587	6

Taula 3. Cens de vivendes. Font: INE 2011

Aquestes variades condicions urbanístiques tenen diferent impacte sobre la infància en funció del barri de residència. Resumim aquestes condicions per barris:

Les Roques i Baix la Mar: són els barris més antics de la ciutat molt relacionats amb l'origen de la ciutat entorn al castell, amb carrers estrets i baixa densitat d'habitatges i que en els últims anys s'han implementant-se accions de conversió en zona de vianants i/o reducció del trànsit de vehicles. El primer a penes té activitat comercial i en el segon predomina la restauració.

Port-Centre: aquests barris procedeixen de creixements extramurs durant tot els segles XIX i XX amb una densitat mitjana-alta. La inicial major amplitud dels carrers va servir com a vies d'entrada i eixida però no ha sigut suficient, veient-se desbordada pel creixent nombre de vehicles el que està portant a la progressiva conversió en zona de vianants o implantació de zones 20-30. Aquests processos són per descomptat molt interessants per a la infància.

Saladar, París-Camp Roig, Oest-Campaments i Darrere es Castell. Aquests barris es van desenvolupar en la seua major part, en l'últim terç del segle XX fins a l'actualitat. Presenten una alta densitat d'habitatges i en el seu moment no van ser planificats amb suficients espais oberts. En canvi la major concentració de població afavoreix l'activitat comercial no estrictament turística.

Les Rotes: Barri residencial amb disseminat de baixa densitat al llarg del litoral sud rocós. Habitatges unifamiliars amb carrers escassament urbanitzats al llarg d'una carretera

d'accés. Un passeig litoral ben integrat ofereix a la infància i a la població un lloc d'esplai molt singular i estimulant.

Les Marines: és el barri turístic residencial per excel·lència, el principal atractiu per a la infància són els 14 km de platges d'arena. La planificació urbanística ha sigut molt irregular i no compta amb equipaments adequats per a la infància. Encara que tradicionalment ha sigut una zona de segones residències vacacionals en els últims anys s'han incrementat els residents permanents.

Montgó: Igual que Les Rotes predomina l'habitatge unifamiliar encara que presenta major densitat. La major part dels carrers no estan correctament urbanitzades i escassegen els equipaments i zones verdes.

EATIM de la Xara: Nucli urbà amb identitat pròpia, urbanísticament més amable per a la infància i amb poc trànsit en el seu interior.

EATIM de Jesús Pobre: en la cara sud del Montgó compta amb uns pocs carrers i amb un entorn natural i agrícola molt atractiu. Les últimes actuacions han millorat els espais comuns urbans també per a la infància.

4.5. Condicions mediambientals

La infància de Dénia compta amb una infraestructura verda extensa i de gran valor ecològic i paisatgístic. Destaquen el Parc Natural del Montgó i la Reserva Marina del Cap de Sant Antoni. Al nord, el terme abasta una xicoteta part del Parc natural de la Marjal de Pego-Oliva. Altres elements protegits són els llocs d'interès comunitari de l'Almadrava, Valls de la Marina, quatre zones d'especial protecció dels ocells, quatre microreserves de flora i diverses coves protegides.

A més compta amb una àmplia xarxa de camins rurals, una via verda, un passeig per la costa rocosa de Les Rotes i 20 km de costa arenosa i rocosa. En el nucli urbà de Dénia existeixen manques que, tant la infància com els grups participants en aquest diagnòstic, han posat sobre la taula. Des de la infància s'apunta a la neteja de carrers, la recollida de residus i els excrements de mascotes. Altres actors incideixen en el baix índex de zones verdes per habitant.

Altres reptes detectats en aquest àmbit són:

- L'optimització en la gestió de l'aigua
- Reducció de la contaminació acústica en les zones d'oci
- El restabliment de connectivitat dels espais naturals a través d'espais agrícoles o naturals sense urbanitzar
- Pla de prevenció d'incendis forestals
- Desenvolupament del clavegueram en determinades zones
- El desenvolupament de les zones verdes projectades
- La cura de les platges com a espais naturals

4.6. Mobilitat

Les condicions urbanístiques, amb una gran dispersió territorial, juntament amb el creixement del trànsit desordenat a Dénia, ha provocat una reducció important de l'espai públic dels XXA i una disminució en el grau d'autonomia de moviment per la ciutat. En general, hi ha una percepció d'inseguretat la qual en els últims anys s'està començant a revertir en carrers concrets mitjançant actuacions de conversió en zona de vianants i pacificació del trànsit, incrementant les àrees per a vianants i traslladant els aparcaments fora del centre urbà. Com sol ocórrer en aquests casos, existeixen tensions quan es redueixen les places d'aparcament i la circulació per determinats carrers. Encara que des del punt de vista de la infància aquestes actuacions milloren la seua qualitat de vida, la seua autonomia i la seua seguretat, afavorint que els carrers tornen a ser ocupades pels XXA amb els beneficis que això comporta des de la perspectiva de la salut, en el sentit ampli de la paraula, física i relacional i de l'aprenentatge.

Es detecta un alt índex d'alumnat que es trasllada a les escoles bé en vehicle privat o ben acompanyats per familiars. Atès que la meitat dels xiquets i xiquetes viuen en la perifèria, hi ha un bus escolar per a quasi tots els col·legis i instituts però no són molt utilitzats perquè no coincideixen amb els horaris d'altres activitats dels alumnes. Per un altre costat, en molts casos arribar a peu al col·legi suposa anar per voreres estretes sortejant cotxes mal aparcats. El projecte de camins escolars Caminis va realitzar un excel·lent diagnòstic participatiu i s'està a l'espera de presentar les propostes concretes d'actuació. Per a aquest diagnòstic s'han adoptat les recomanacions de Caminis per la seua conveniència i per ser

reflex de la participació ciutadana inclosa la infantil. Algunes de les seues recomanacions ja s'han implementat com la posada en marxa del CLIA per a potenciar la participació infantil i adolescent, més carrers per al vianant, pacificació del trànsit, increment de la seguretat en interseccions i a partir de la pandèmia, l'ampliació de l'espai per als vianants en diversos carrers. Des de les directives dels centres educatius es reclama la implementació decidida del projecte per la seua necessitat i beneficis i per a sentir que la implicació que han tingut en el projecte es concreta en resultats.

Una enquesta de 2018 va revelar un grau baix de satisfacció de la mobilitat amb bicicleta; la bici tan sols s'usa per a oci i de manera esporàdica, no per al desplaçament quotidià. Així i tot, el 82% dels residents tenen bici pròpia, i el 89.7% de segons residents. Els usuaris demanden més carrils bicis, connectats entre si i que es garantisca una major seguretat. En els últims anys s'estan incrementant el número d'aparca-bicis, donant un impuls al bici-registre i posant en marxa la Mesa de la Bicicleta.

Respecte al transport públic, com ja s'ha indicat, la dispersió territorial amb disseminats de baixa densitat i xarxa intricada de carrers, condicionen, dificulten i impedeixen un transport públic eficient quant a línies, freqüència, i sostenibilitat econòmica del servei. Aquestes manques no són només locals sinó comarcals i interprovincials el que ha fet que l'ús del vehicle privat siga molt comú per a una gran part dels desplaçaments. En 2019 a Dénia hi havia 38.782 vehicles per a 42.166 habitants.

4.7. Dotació de serveis

No s'han observat manques significatives en la dotació de serveis a nivell general. Algun entrevistat sí ha destacat la falta d'una fiscalia de menors en els jutjats de Dénia. També s'han reportat suggeriments relatius al millor aprofitament dels recursos existents i a la reivindicació d'espais per a jugar, en concret les pistes esportives dels centres educatius que romanen tancats fora de l'horari escolar.

Des del CLIA indiquen la conveniència de diversificar els elements dels parcs per a atendre les necessitats de joc i espais per als diferents trams d'edat.

També des del CLIA s'ha reclamat reduir el temps d'espera d'operacions quirúrgiques a l'hospital i que dispose d'espais per a XXA.

Una reivindicació freqüent és la referida a la falta d'espais aptes per a adolescents.

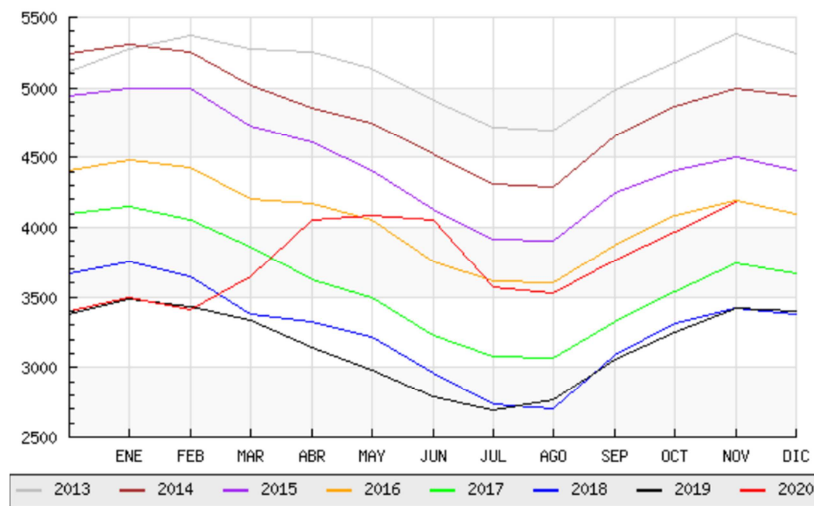
Esment especial, per la seua transcendència per a la infància, és la baixa relació de zones verdes per habitant de 6 m²/hb, que en la pràctica es redueix a 3,3 m²/hb si es comptabilitzen únicament aquells parcs, jardins i àrees de joc amb un cert equipament per a la infància. Aquesta circumstància està contemplada en el nou Pla General que preveu augmentar molt considerablement aquesta relació fins a arribar a superar els 10 m²/hb, mínim exigít en la legislació urbanística vigent.

4.8. Situació socioeconòmica i laboral de les seues famílies. Situacions de desocupació.

Segons les dades del Ministeri d'Hisenda la renda bruta mitjana per declarant, en el municipi de Dénia en 2018 va ser de 23.781 €, 734 € més que l'any 2017. Una vegada descomptada la liquidació per IRPF i l'aportat a la Seguretat Social la renda disponible mitjana per declarant en 2018 es va situar en 19.742 €, 568 € més que l'any 2017. Destacar que existeixen barris on aqueixa renda disminueix a 9450 €.

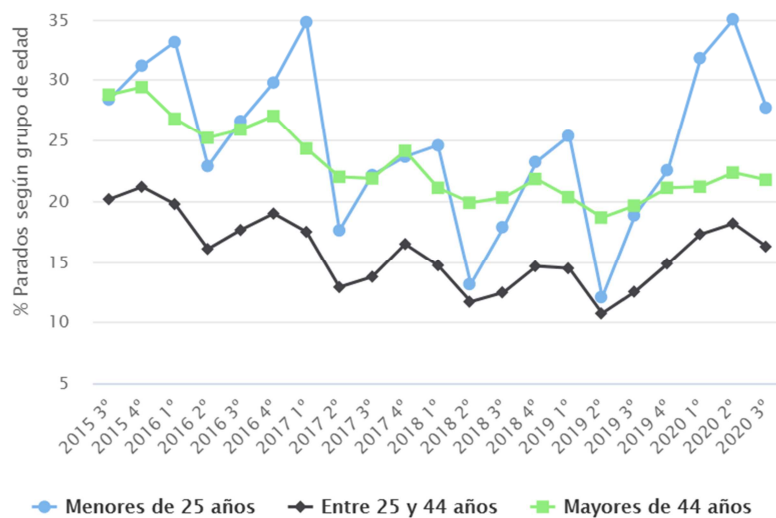
Un estudi de la Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada detectava en 2015 una elevada concentració de renda en uns pocs contribuents, la qual cosa llançava un índex de desigualtat major que altres municipis de la comarca. Així la renda que acumulava el 20% de declarants de l'últim tram de l'IRPF suposava el 53,79%. No obstant això, l'1% que més declara, acumula el 14,25% de la renda total.

Segons les dades publicades pel SEPE el mes de novembre de 2020, el nombre total d'aturats és de 4178, dels quals 1834 són homes i 2344 dones. Això suposa una taxa d'atur el 19,64%. Aquestes males dades vénen derivats per la pandèmia, com pot observar-se en gràfic següent.

Gràfic 3. Evolució de l'atur registrat 2013- 2020. Font: Observatori de la Marina Alta

Les persones majors de 45 anys amb 2.241 aturats són el grup d'edat més afectat per l'atur, seguit dels quals es troben entre 25 i 44 anys amb 1.575 aturats, el grup menys nombrós són els menors de 25 anys amb 362 aturats i una estacionalitat molt acusada.

Gràfic 4. Percentatge d'aturats segons grup d'edat. Font: Observatori de la Marina Alta

Per sectors veiem que en el sector serveis és on major nombre d'aturats existeix en el municipi amb 3226 persones, seguit de la construcció amb 497 aturats, les persones sense ocupació anterior amb 226 aturats, la indústria amb 195 aturats i finalment l'agricultura amb 34 aturats.

L'alta estacionalitat de l'ocupació i el problema del turisme com a sector sensible des del punt de vista geoestratègic comporten dificultats importants en l'ocupació. Això s'ha vist agreujat en aquesta última crisi sanitària que s'ha encebat en el sector serveis i ha posat de manifest quant precaris eren algunes ocupacions amb discrepàncies entre les hores realment treballades i les reflectides en els contractes, o les persones que treballaven sense contracte.

4.9. Altres condicions de vida familiars: models de família, habitatge, factors ètnic-culturals, etc.

A Dénia la població estrangera resident és d'un 25,4% de nacionalitats diferents amb característiques culturals i socioeconòmiques també diferents. Ja a partir del comerç de la pansa de finals del segle XIX, persones angleses coneixen Dénia i comencen a visitar-la en períodes estivals. A partir dels anys 60 Dénia es converteix en destinació turística de ciutadans europeus.

En general la població europea que viu ací s'ha quedat després de conèixer turísticament la zona i s'instal·len com a residents quan es jubilen. Sobretot és una població de persones majors que viuen en el disseminat i no solen relacionar-se amb la població autòctona. Donades les seues noves necessitats en fer-se més majors i quedar-se soles a les cases apartades dels serveis, associacions benèfiques de residents ajuden a aquesta població. També l'ajuntament de Dénia té d'un departament dedicat a les relacions amb els residents estrangers que entre altres funcions ofereix assessorament i ajuda a aquest col·lectiu.

Atrets pel bon temps i l'estil de vida també arriben del nord d'Europa famílies més joves amb xiquets i xiquetes que s'integren millor a la ciutat i que solen tindre una bona situació econòmica.

També han arribat a Dénia en les últimes dècades famílies russes amb fills amb una bona situació econòmica.

Un altre cas és el de les famílies que arriben des del Marroc per a treballar i guanyar més diners que al seu país. La renda per càpita d'Espanya era, en 2011, quasi 11 vegades superior a la renda per càpita del Marroc. Durant els primers anys del segle XXI Dénia s'instal·len un bon nombre de residents.

També arriben persones, moltes vegades famílies amb fills des de països sud-americans i de l'Est d'Europa que en general vénen a treballar en el sector agrícola, hostaleria, cura de la llar i dependència per a aconseguir estalviar i tornar algun dia al seu país d'origen. No obstant això moltes famílies es queden i s'integren fàcilment a Dénia. Normalment viuen al poble. Els fills i filles de les famílies estrangeres són escolaritzats en els centres educatius on hi ha programes de Nouvinguts que els acullen.

Les oficines PANGEA són oficines de l'Administració Local d'informació, mediació, assessorament i orientació sobre els recursos de l'administració i de les entitats en matèria d'integració de persones immigrants. PANGEA va realitzar en 2019 un total de 452 entrevistes amb persones immigrants. La major part d'elles es van centrar en donar informació i orientació en la gestió d'alternatives de regularització, a més d'informació sobre accés a l'habitatge, visites a domicili i derivació a recursos municipals.

A Dénia, el nombre d'habitatges no principals se situa entorn del 60%. De les quals 12.507 són habitatges secundaris i 13.587 són habitatges buits. No obstant això en els últims anys s'ha desenvolupat un important problema amb el lloguer d'habitatges a causa en llogar vacacional que ha disparat els preus per a aconseguir una casa per a tot l'any. Aquest i altres aspectes que dificulten el dret a un habitatge digne són contemplats per un conveni amb l'oficina de l'habitatge Xaloc que en aliança amb Conselleria regula el llogar i facilita aquest tipus d'informació.

4.10. Nivells d'escolarització, escolarització en la primera infància, absentisme, assetjament escolar i fracàs escolar.

En l'actualitat, Dénia, La Xara i Jesús Pobre compten amb 13 centres d'Educació Infantil i Primària i 7 d'Educació Secundària Obligatòria i Formació Professional Bàsica, de Grau Mitjà i Superior.

Tots els xiquets i xiquetes del municipi, en edat de cursar primària, estan **escolaritzats** i la ciutat compta amb una escola municipal d'infantil en la qual l'escolarització a partir dels 2 anys és gratuïta, més aules en tres col·legis públics que tenen classe d'infantil a partir dels 2 anys, a més de l'àmplia oferta privada en guarderies.

L'Ajuntament de Dénia ha començat en 2020 a atorgar ajudes, per a contribuir a sufragar les despeses d'escolarització en el primer cicle d'Educació Infantil (de 0 a 3 anys). Al costat

---

de les beques de Conselleria, de l'Ajuntament a transport i menjador i el banc de llibres, suposen que l'educació, cada vegada més, siga veritablement gratuïta.

S'observa que xiquets i xiquetes d'ètnia gitana deixen d'acudir als centres educatius de secundària. A partir de l'estratègia valenciana per a la igualtat i la inclusió del poble gitano, existeixen actuacions per a impulsar l'escolarització i formació dels XXA d'ètnia gitana.

També hi ha molts adolescents del sistema de protecció del Centre d'acolliment de les Gires que no cursen l'ESO.

Donat que es detecten casos, per motius diversos, d'alumnat que no continua els estudis de secundària, en el PLIA s'ha proposat un sistema de seguiment reforçat de primària a secundària que pugua garantir que tots els XXA continuen l'educació obligatòria

Alguns participants en el diagnòstic alerten que després de **l'absentisme i fracàs escolar** es poden estar donant situacions d'alguna mena de violència, en sentit ampli, inclosa la negligència. També que en els centres educatius s'ha de perdre la por de denunciar aquestes situacions familiars per a poder intervindre. Es planteja com a necessari actuar des dels primers símptomes atés que en infantil i primària ja es pot detectar a la infància en risc d'absentisme, abandó i fracàs escolar i és necessària la intervenció preventiva per a intentar revertir les manques educatives en les famílies. S'exposa el programa "Plans de l'entorn" com a experiència exemple.

Des de Serveis Socials es gestiona el programa d'absentisme escolar i informen que en l'actualitat hi ha 80 persones en ell i que el 90% procedeixen de famílies normalitzades. Indiquen que el suport familiar està resultant reeixit aconseguint reenganxar a l'alumnat. Al mateix temps, es treballa coordinadament amb els centres educatius per a trobar alternatives per l'alumnat que té un comportament conflictiu a les classes i que no es reduïsquen les accions a l'expulsió temporal del centre.

Respecte a la convivència entre iguals, els casos d'assetjament escolar han sigut tractats en totes els centres educatius o derivats al programa Agent tutor de la Policia Local i els resultats positius són notables. Els XXA alerten d'un bullying encobert, més psicològic que físic que requereix ser atés, visibilitzar-se i tractar-se.

El programa Agent tutor utilitza la mediació per a canviar les dinàmiques negatives d'assetjadors, seguidors i espectadors. Reforça a més l'autoestima i confiança de les

víctimes dotant-les d'eines per a això, amb la finalitat de poder gestionar futures situacions similars. Indiquen que la millor manera de combatre aquest problema és mitjançant campanyes d'informació i conscienciació i protocols de detecció precoç per part de tots els agents implicats.

El programa va tractar en 2018 4 casos, en 2019 es van incrementar a 19 d'assetjament i 1 de ciberbullying principalment per la difusió que es va fer del programa. En 2020 han baixat a 6 a causa del confinament. La majoria dels casos no van tindre conseqüències greus a causa de la ràpida detecció i actuació.

4.11. Estat de salut, discapacitats y prevalença de malalties.

Segons l'estudi realitzat per "Dénia, Destí intel·ligent" en l'àmbit sanitari, la quantitat de centres de salut per habitants és inferior a la mitjana autonòmica i insuficient davant l'increment poblacional de l'estiu.

Dénia ha realitzat un estudi exhaustiu, transversal i participat en **Xarxa Salut** sobre la salut de la seua població, que hem tingut en compte tant ací com en el PLIA. Aquest estudi manifesta que les desigualtats socials condicionen l'estat de salut de les persones amb el que s'han proposat una sèrie de mesures per a millorar l'entorn dels col·lectius socialment més desfavorits.

L'alimentació saludable és una aspiració de la Mesa de Coordinació Interna. Denunciant la falta de consciència en molts adults de la importància d'una alimentació saludable, des de Ciutat Creativa ens plantegen Per què als xiquets se'ls ofereix un menú diferenciat en els restaurants i aquest sol ser molt bàsic i poc saludable? Afortunadament la cuina tradicional és molt saludable i els menjadors dels col·legis cada vegada tenen més en compte la qualitat i equilibri dels seus plats. El projecte de Ciutat Creativa està contribuint a això amb actuacions en els col·legis i es presenta com a gran oportunitat de millorar els hàbits d'alimentació de la infància de Dénia.

D'altra banda es detecta que l'excés de sedentarisme acusa problemes com l'obesitat i en el PLIA es recullen propostes que promocionen activitats a l'aire lliure.

Des dels instituts i sindicat es crida l'atenció sobre la importància de **l'educació sexual i afectiva** que sovint és incompleta. Els preocupa també l'elevat grau d'estrès de molts estudiants especialment en batxiller.

El Departament de Salut de Dénia informa que la població infantil, adolescent i juvenil gaudeix generalment de bona salut. La mortalitat en adolescents i joves aquesta ocasionada principalment per causes externes, destacant com a principal causa en el Departament de Salut de Dénia les lesions autoinflingides i el suïcidi, tractant-se de morts prematures i potencialment evitables.

Es proposa, en coordinació amb el sistema sanitari, un programa de sensibilització i suport aprofitant el teixit associatiu, com a figures de referència per a ajudar als joves i reconduir les situacions difícils.

En 2019 es va detectar un augment de casos de trastorns mentals provocats pel consum de substàncies psicoactives.

La protecció contra les addiccions compta amb programes participatius de molt bon acolliment en els instituts que faria falta complementar amb la promoció d'hàbits saludables i oci constructiu que potencie el desenvolupament personal, mitjançant l'esport, activitats culturals, voluntariat. Un programa participat pels joves per a encarar en profunditat totes les conductes addictives, des de les drogues a les pantalles i la ludopatia ja que previndre no és prohibir perquè canviar el comportament d'una persona moltes vegades deixa sense tractar la causa que tornarà a aflorar amb un altre comportament addictiu. D'altra banda, entenem que l'alternativa a l'evasió que produeixen les drogues és saber-se capaç de viure una vida plena que val la pena cuidar i respectar.

I sabent que és un dels principals problemes de salut pública amb alta repercussió vital i social, entenem que els adults hem d'atrevir-nos a escoltar sense boicotejar les seues veus. Gestionar les nostres pors durant la indagació conjunta, apel·lant a l'exemplaritat adulta.

Sorgeix la necessitat de coordinació amb altres departaments municipals com a cultura, esport i joventut per a organitzar i/o millorar les activitats o accions en promoció de la salut sent que el desenvolupament de la **creativitat** i la pràctica d'**activitat física** estructurada s'han relacionat amb efectes beneficiosos en la salut mental de les persones joves.

D'altra banda, relacionat amb l'abús de substàncies tòxiques i la infància sorgeix la necessitat de realitzar programes que informen sobre els riscos i conseqüències del consum d'alcohol i substàncies estupefaents durant el període gestacional i lactant.

Actualment a la Marina Alta hi ha una falta important de **recursos soci-sanitaris** en l'àmbit de la Salut Mental i es precisa una millor coordinació la USMIA i la resta de professionals que treballen en diferents recursos infanto-juvenils, per a una intervenció més efectiva i una planta d'ingressos per a adolescents. I des del CLIA s'aspira al fet que les operacions no es demoren tant i al fet que als hospitals hi haja una zona de jocs per a xiquets.

Respecte a la infància amb **diversitat funcional** Dénia compta amb un Col·legi d'Educació especial, Raquel Payá, que a més compta amb formació professional d'operacions bàsiques per a cambrers de bars i restaurants i cuina. El CEIP Cervantes compta amb i el CEIP Montgó amb una aula de comunicació i llenguatge. També hi ha una aula específica en l'institut Sorts de la Mar.

Com a concepte més important relacionat amb la infància amb diversitat funcional apareix en totes les taules **la inclusió**. Un concepte social i no sols educatiu que precisa la sensibilització cap a la discapacitat de tota la comunitat educativa i social i la necessària atenció a **la inserció** en la vida laboral.

A més de la sensibilització fan falta infraestructures que faciliten la inclusió ja que per a la inclusió es necessita la participació de les persones que seran incloses. Per a poder exercir la participació, fa falta autonomia i per a l'autonomia és necessària l'accessibilitat (física, sensorial, emocional, cognitiva, psíquica). El PLIA recull una sèrie de mesures en aquesta línia i es proposa un programa que coordine la conscienciació en tots els centres educatius, la formació del professorat en aliança amb el CEFIRE i el Raquel Payá com a recurs de suport i assessorament a la inclusió i la presència de més professionals en els centres.

En el PLIA, en proposar que cada actuació contemple els drets dels XXA s'emfatitza en què puga accedir la major part de NEE així com activitats compensatòries per a atendre la totalitat de XXA per exemple en festes.

El PLIA també proposa, per a contemplar la diversitat en la diversitat de necessitats especials, espais per als XXA que necessiten entorns especialment tranquils. També es proposa el projecte TELVAL per a l'atenció dels XXA autistes i la millora de l'autonomia de tota la infància de Dénia

Com a oportunitats o factors de canvi, algunes empreses com Balearia i Magacinos i associacions com a "Condemados al bordillo" o "Teamorfosis" han contribuït a la

visibilització i normalització d'aquest col·lectiu i a aconseguir les reivindicacions d'accessibilitat sobretot per a les persones amb discapacitat motriu.

D'altra banda el departament municipal de Turisme ha desenvolupat una guia d'accessibilitat del destí que conté un inventari que inclou recursos atractius accessibles.

4.12. Situacions de maltracte, abandó o altres factors de vulnerabilitat social; i nivells de pobresa infantil i familiar. Infravivenda.

Segons estimacions d'organitzacions com a UNICEF i Save the children, a Europa, entre un 10 i un 20% de la població ha sigut víctima d'abusos sexuals en la infància i un de cada cinc xiquets pateix maltractament familiar. Són tipus de violència molt tabú que requereixen campanyes informatives per a evitar normalitzar aquest tipus de situacions i donar suport a les víctimes per a denunciar-les.

Malgrat no comptar amb dades locals, no podem obviar la realitat i hem d'estar atents a quines edats dirigim les campanyes perquè es sap que les xiquetes com a mitjana són abusades majorment entre els 7 o 9 anys per un agressor de l'entorn familiar i els xiquets són abusats entre els 11 o 12 anys i el seu agressor és un conegut amb autoritat: entrenador esportiu, professor, monitor de temps lliure...

Respecte a la violència familiar es revela, en els tallers participatius, la dificultat de la seua detecció. També es destaca la falta d'un protocol -com existeix en violència de gènere- per a casos de violència o negligència familiar perquè els XXA siguen atesos de manera tal que no sume sofriment ni desprotecció. Es considera a més convenient una fiscalia del menor o un defensor que agilitze el procés de les denúncies.

El número de XXA atesos durant 2019 pel Servei Especialitzat d'Atenció a la Família i a la Infància (SEAFI) va ser un total de 107. Segons fonts de Benestar Social la majoria de casos es poden previndre i el que les famílies precisen és una major competència en habilitats socials i de criança. En el PLIA es proposa també un centre de dia que complemente eixa formació que puga cobrir les necessitats dels XXA que a més de reforç escolar necessiten suport en altres competències com la higiene, l'autonomia, la bona alimentació, l'organització...

D'altra banda des del grup de treball de Benestar Social s'alerta que els fills i filles de les dones **víctimes de violència de gènere** no estan reconeguts i posen en relleu que la victimització de mares i fills/as a vegades els dificulta transcendir la situació.

Respecte a les situacions d'abandó es tenen referències de molt pocs casos atesos pels serveis socials, així com de maltractament i ens indiquen que el major factor de vulnerabilitat és l'econòmic. El diagnòstic de la infància i adolescència de la Comunitat Valenciana, apunta també a la vulnerabilitat per les circumstàncies econòmiques que travessen les famílies com la més estesa i, per tant, la que suposa un impacte major sobre un gran nombre de XXA. Destacar que el 100% de les famílies que han sol·licitat algun tipus d'ajuda l'han rebuda. En moltes de les taules apareix la reivindicació de contemplar amb serietat des del PLIA a les famílies en situació de pobresa.

Mancant dades concretes de Dénia, un estudi realitzat en 2017 per l'Institut valencià d'estadística, la Marina Alta, comarca que capitalitza Dénia, era la que més pobresa infantil registrava de tota la Comunitat Valenciana. La taxa s'elevava fins al 40,1%, quan la mitjana autonòmica és del 26,4% i la de la província del 29,4%.

Des de Benestar Social perceben aquesta dada com extremadament alt per a les sol·licituds que reben en el seu dia a dia.

En 2019 Benestar Social van atendre un total 858 de sol·licituds per a prestació d'ajudes, dels quals 224 eren per a ús d'habitatge, 55 figuren com a extraordinàries, 488 per a cobrir necessitats bàsiques i 91 per a subministraments energètics bàsics. De totes aquestes sol·licituds 855 van ser concedides, la qual cosa situa el percentatge de persones que Dénia assisteix per a cobrir els desajustaments, les desigualtats i els desequilibris socials en el 2% contant que totes les persones que van presentar la sol·licitud només ho feren per a una mena de prestació. El nombre de dones que realitzen les sol·licituds triplica al nombre d'homes i pràcticament la totalitat de les ajudes han sigut prestades a famílies amb fills a càrrec.

Durant el procés de recopilació d'informació per a aquest diagnòstic s'ha detectat que falten mecanismes de recollida de dades i la necessitat d'informació sistematitzada. I coincidim amb el diagnòstic de la situació de la infància i l'adolescència en la Comunitat Valenciana on es posa de manifest que "...per a millorar el coneixement de la situació de la infància i l'adolescència de la Comunitat Valenciana és imprescindible que es compte amb

---

dades sistemàtiques sobre la seua realitat... Aquestes dades han d'estar disponibles i servir de base per al disseny i avaluació de les polítiques d'infància, així com per a l'articulació i dotació pressupostària d'ajudes i prestacions socials”.

Des del grup de treball de Benestar Social es posa de manifest que hi ha poques eines per a fer canvis econòmics donada la precarietat de l'ocupació. La Mesa Municipal per a l'Ocupació on participen Empreses, Associacions, Centres educatius, sindicats, ajuntament i CREAMA oferint formació i informació per a l'ocupació pot ser un factor de canvi.

Atesa la importància que té l'accés a l'oci saludable per a les famílies vulnerables, des de Benestar Social s'ofereix un Programa d'Oci, temps lliure i desenvolupament evolutiu per a no deixar a ningú arrere per la seua situació econòmica en el qual compten amb assessorament psicopedagògic i accés a les activitats extraescolars oferides des de l'Ajuntament. En la Creu Roja també es fan activitats de socialització.

D'altra banda, donat el ric teixit associatiu de Dénia, l'Ajuntament i en concret el departament de Benestar Social destina subvencions a les diferents associacions que estan fent un Treball social amb les famílies i la infància vulnerable com el menjador social, necessitats educatives i atenció a la diversitat. Organitzacions com a Iniciativa Betània, Condenados al bordillo, Amadem... són finançades per a cobrir diferents necessitats dels XXA de Dénia.

Durant la realització d'aquest diagnòstic està colpejant amb força la COVID-19 i posant en relleu les necessitats i vulnerabilitats de la infància. A més de la precarietat econòmica, la grandària dels habitatges i l'accés a l'exterior amb balcons, l'equipament i grau de formació digital afecta directament a les famílies i en concret en l'accés a l'educació de la infància i adolescència. A més de l'atur en els menjadors de les escoles i la falta de socialització que ha repercutit en la vida dels XXA més desfavorits.

L'Ajuntament en aliança amb els centres educatius ha cobert les necessitats digitals que no aconseguia el pla de Conselleria o ha repartit el material escolar necessari i en col·laboració amb la policia han localitzat a 44 XXA que des dels centres educatius no podien contactar-los. Des de Benestar Social s'han atés els casos de famílies que no podien cobrir les seues necessitats bàsiques i diferents associacions com Extiende tu mano, amb aportacions de restaurants solidaris, que s'encarrega del menjador social i Cruz roja, han repartit aliments i han ajudat a persones dependents.

Des del CLIA s'ha expressat la necessitat de plantejar seriosament i posar el focus d'atenció en els temes veritablement importants per a la humanitat i investigar sense interessos propis les possibilitats per a arribar a solucions efectives.

Respecte l'infrahabitatge s'ha detectat únicament 5 situacions d'aquest tipus. Totes elles estan sent ateses per a tindre les seues altres necessitats cobertes.

Malgrat la gran quantitat d'habitatges buits Dénia, com a ciutat turística, ha experimentat en els últims temps una important pujada en els preus de lloguer pels lloguers vacacionals sent molt difícil trobar un habitatge digne a un preu raonable per a llogar.

Cal garantir l'accés a un habitatge digne i adequat amb polítiques de lloguer a preus assequibles, prestacions econòmiques complementàries, detecció de situacions d'abús, i promoció d'Habitatge protegit amb criteris que garantisquen l'accés de la població amb menys recursos. Hi ha un pla d'habitatges en aliança amb Conselleria per a regular el lloguer i facilitar informació amb les oficines Xaloc on s'està treballant en aquest sentit.

4.13. Recursos culturals, esportius, d'oci i temps lliure del territori relacionats amb la infància i l'adolescència.

Els tallers de diagnòstic i l'inventari de recursos posen de manifest la percepció de comptar amb nombrosos recursos de tota mena i, encara que sempre és millorable l'oferta, es troba a faltar un millor aprofitament dels existents. Especial referència es fa a l'obertura de les pistes esportives fora de l'horari escolar, ja que grups de joves salten les tanques per a practicar esport en el seu interior.

Un altre element freqüent en els diàlegs és la sensació de falta d'espais per a adolescents, oferta cultural i d'oci que atraga a aquest sector.

Les diferents taules coincideixen a millorar la difusió de la programació oferida des de l'Ajuntament i la taula interna aposta per millorar la coordinació entre totes els departaments amb oferta d'oci i cultural, mediambiental, formativa, etc.

4.14. Associacionisme i iniciatives ciutadanes que guarden relació amb la població infantil i adolescent.

Existeix un ric teixit associatiu a Dénia i l'ajuntament des del departament de Benestar Social destina subvencions a les diferents associacions que estan fent un treball social amb la infància vulnerable.

A la ciutat existeixen diverses iniciatives i associacions que treballen amb i per a la infància:

- ADAHMA: Associació TDAH Marina Alta
- TDAH + 16 València Dénia
- LUDAI Gestiona el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Primerenca
- Iniciativa Betània: activitats i programes d'intervenció social, dirigits a diversos col·lectius: menors d'edat i les seues famílies, etc.
- Associació Protectora Animal (APAD) Intervencions amb XXA assistides amb animals
- AVALCAE, Associació contra l'assetjament escolar
- Càritas: atenció a famílies vulnerables
- Condenados al bordillo. Projectes d'inclusió de les persones amb diversitat funcional.
- Creu Roja Dénia. Suport tasques escolars
- Ejército de Salvacion. Atenció a famílies vulnerables
- Extiende tu mano. Atenció a famílies vulnerables
- Federació Marina Alta Solidària, agrupa les associacions socials
- Fundacion AEPA. Tractament d'addiccions
- ACOMAAD; Ajuda Comarcal de la Marina Alta de suport a familiars del drogodependent
- Garabatea: autisme

- Església Adventista: atenció a famílies vulnerables
- JOVEMPA Marina Alta. Programa de Joves empresaris
- Júniers Sant Antoni. Educació i temps lliure
- Scouts Dénia. Educació i temps lliure
- Associació Cultural Teamorfosis: teatre, dansa i arts escèniques
- Associació d'empresaris i hostalers de Dénia; col·laboren el programa Servei Responsable amb l'ONG Controla Club.
- Grup de Danses
- APROSDECO. Atenció a XXA amb NEE
- Altres

D'altra banda, des del sindicat d'estudiants del IES3 s'ha realitzat una important labor de sensibilització cap al feminisme, el col·lectiu LGTBI, el Medi Ambient i altres temes d'interés i proposen que s'impulse la creació d'un sindicat en cada institut.

4.15. Informació relativa a l'activitat de l'Ajuntament en matèria de política d'infància i adolescència de totes les regidories

Resum escrit de les activitats dels departaments municipals en matèria de política d'infància i adolescència:

Departaments	Activitats
Serveis Socials	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió del CLIA • Prevenció d'adiccions • Voluntariat social • Associacions socials i ONGs • Atenció a família i menors • Prestacions econòmiques • Cursos habilitats socials

Educació i Joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió del Consell de la Joventut • Activitats lúdiques i formatives
Igualtat i Diversitat	<ul style="list-style-type: none"> • La Perruca de Luca (primària) • Projecto Tutti de famílies diverses (primària) • Agenda 2020-21 contra la violència de gènere (primer i segon d'ESO) • La màscara de l'amor (tercer i quart d'ESO)
Polícia Local	<ul style="list-style-type: none"> • Programa Agent tutor • Servei de mediació • Cursos d'educació viària • Seguretat i mobilitat en centres educatius • Taller de bon ús de les xarxes socials • Curs de formació de conductors de ciclomotor
Cultura	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats de fomento de la lectura en biblioteques • Programació cultural per a XXA
Medi ambient	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats de sensibilització ambiental • Programa d'activitats en família (excursions i visites)
Territori	<ul style="list-style-type: none"> • Instal·lacions per a infància y adolescència
Esports	<ul style="list-style-type: none"> • Lligues esportives • Psicomotricitat primera infància
Festes	<ul style="list-style-type: none"> • Programació específica • activitats y esdeveniments nadalencs
Participació Ciutadana	<ul style="list-style-type: none"> • Enquestes participatives orientades a la població infantil

4.16. Usos de Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) per la Infància.

A Dénia com succeeix en altres llocs, els XXA en general dediquen molt temps a l'entreteniment a través de pantalles i a edats més primerenques del que aconsellen els

---

experts. A més de la sensació de malgastar el seu preuat, creatiu i lúdic temps, existeixen perills a l'abast de la seua mà. Entre els més greus, per com afecten la integritat, física i emocional, dels XXA, estan el ciberbullying i el grooming. Són difícils d'evitar, no són infreqüents i els adults solen assabentar-se, normalment, quan el mal ha sigut ja molt gran.

Altres situacions poc desitjables són l'ús abusiu d'internet, xarxes socials, mòbils i videojocs, la pornografia, compres i apostes en línia i altres continguts inadequats... A aquests perills, per nous o desconeguts o per estar erròniament normalitzats o per evitar establir límits, els adults no semblen prestar-los la deguda atenció ni es prenen mesures de prevenció i vigilància necessàries.

Com a símptoma es detecta, en l'opinió dels participants adults, falta d'habilitats i sobreprotecció. Massa temps de pantalla i poc desenvolupament de les habilitats socials. Les famílies no deixen que els seus fills i filles es capaciten perquè no senten segura la ciutat i mantindre als XXA a casa, encara que siga amb temps de pantalla excessiu, sembla donar aparença de seguretat a mares i pares. També observen falta de comunicació i d'atenció. Els adults pretenem que els xiquets acaten el que se'ls demana sense qüestionar-nos que ells es poden fer càrrec de les seues coses i el resultat és una falta de recursos per a conduir-se sols.

Com sol succeir, la solució no passa per la mera prohibició, ja que les TIC suposen grans avantatges per a la infància: accés a la informació, millorar la seua educació, oportunitats d'ocupació...

Durant els tallers ha aparegut la necessitat de formar als XXA i a les seues famílies en alfabetització, habilitats digitals i altres tecnologies emergents com la intel·ligència artificial.

Aquest diagnòstic considera necessari promoure la digitalització i realitzar les millors campanyes de comunicació per al bon ús de les TIC, com es realitza en col·legis i instituts i afegint la participació dels XXA en aquesta mena d'actuacions per a sensibilitzar i saber manejar-se tant a infància i adolescència com especialment a adults.

D'altra banda, després de la crisi sanitària la bretxa digital s'ha posat en relleu i malgrat l'esforç realitzat per part dels centres educatius, l'Ajuntament i la Conselleria, els XXA amb entorns més desfavorits han vist menyscabat el seu dret a l'educació. Es precisa de mesures per a pal·liar aquesta bretxa que també té a veure amb les famílies.

5. Valoració

Fruit de les dades recopilades i el procés participatiu s'ha generat la següent valoració seguint la metodologia FOAR.

5.1. Explicació FOAR

Com ja s'ha comentat, en els tallers per a l'elaboració del diagnòstic s'ha recorregut al diagnòstic FOAR en el qual es contempen les Fortaleses, les Oportunitats, les Aspiracions i els Resultats, entenent que tal enfocament apreciatiu propícia millor el treball participatiu.

El sistema FOAR defineix els seus paràmetres de la següent manera:

Fortaleses: Una fortalesa és una habilitat o qualitat natural, un tret positiu que té com a característica que és bona en si mateixa (és a dir, no com a mitjans per a aconseguir finalitats, sinó com a finalitats en si mateixes). Són les diferències que ens caracteritzen i que les persones i territoris posseeixen. Les fortaleses són els valors portats a l'acció. Responen a les preguntes: per a què som bons? Què ha aconseguit Dénia i com ho ha aconseguit? En quines àrees destaca? Què ens agrada fer la major part del temps?

Oportunitats: Una oportunitat és qualsevol situació o factor positiu que ocorre en l'entorn, és a dir que està al voltant nostre, i que podem aprofitar (utilitzant les nostres fortaleses) per al nostre benefici. Les oportunitats són les circumstàncies que no podem canviar, però que representen un avantatge per a aconseguir el que ens proposem.

Aspiracions: Les aspiracions tenen a veure amb el disseny del nostre futur. Una aspiració és una cosa que desitgem fortament. Un estat de coses que anhelem. Referent a la indagació sobre els problemes que presenta la situació de la infància a Dénia, aquesta ha sigut treballada dins de les aspiracions, entenent-les com a solucions desitjables.

Resultats: Són els indicadors mesurables que desitgem obtindre. Un resultat ha d'indicar què a prop estem d'aconseguir l'objectiu que ens hem proposat. És la conseqüència final de totes les accions que vam emprendre per a aconseguir la nostra meta.

5.2. FOAR general

Dels tallers participatius s'han extret unes forteses, oportunitats, aspiracions i resultats generals, indicats en el següent quadre:

FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Entorn físic i natural. • Caràcter mediterrani obert al carrer. • Predisposició de l'equip humà. 	<ul style="list-style-type: none"> • El procés de candidatura al Segell CAI: major i millor atenció a la infància, aliances i sinergies generades. • Coincidència en el temps i objectius de diferents diagnòstics per a plans i programes que integren perspectives. • És el moment.
ASPIRACIONS	RESULTATS
<ul style="list-style-type: none"> • Dénia com a entorn adequat per al ple desenvolupament de tota la infància i adolescència. • La participació i la inclusió com a eix de les polítiques d'infància. 	<ul style="list-style-type: none"> • Millora de la qualitat de vida urbana • Accions d'adequació i vitalització de parcs, carrers i places • Actuacions de participació i inclusió.

Pel que fa a la indagació sobre els problemes que presenta la situació de la infància a Dénia, aquests s'han treballat com a Aspiracions i Resultats, entenent-los com a solucions desitjables en lloc de com a febleses i amenaces.

5.3. Els temes d'interés

Tots els actors participants en el diagnòstic van ser preguntats quins aspectes consideraven imprescindibles que foren tractats i contemplats en el diagnòstic. Els primers preguntats van ser els membres del CLIA els quals van mostrar el seu interès en:

- Oci saludable programat des de l'ajuntament
- Mobilitat i seguretat per a promoure la seua autonomia
- Dénia neta i agradable
- Millora dels parcs per a gaudir-los més.
- Atendre els temes mediambientals transcendents per al seu present i futur
- Educació en valors perquè ningú patisca.

En les posteriors taules, tallers i entrevistes amb adults, se'ls van plantejar els temes d'interés expressats pels representants de la infància perquè foren conscients de les prioritats dels XXA. A continuació, s'iniciava el diàleg sobre els temes d'interés. Descriuim a continuació aquells que van sorgir com a resposta a la pregunta plantejada. S'han ordenat segons van anar generant major temps de diàleg i d'aportacions.

1. Oci saludable programat des de l'ajuntament
2. Ús de l'espai urbà i natural Mobilitat
3. Funcionament intern de l'ajuntament amb perspectiva de drets de la infància
4. Educació i família
5. Transició ecològica

Entenem que els temes d'interés generats en les taules d'adults atenen i amplien els expressats pel CLIA, per la qual cosa prendrem aquests d'ara en avant per a descriure el diagnòstic FOAR que es va dur a terme en cadascun d'ells.

5.3.1. Oci saludable

Ateses les peticions del CLIA, s'observa que demanden espais per a reunir-se, jugar i gaudir d'activitats culturals i esportives. Demanen a més que l'oferta d'oci i cultura tinga en compte totes les edats, també als adolescents. Des de la taula de coordinació interna i centres educatius s'ha parlat de com millorar la difusió de les activitats i la coordinació de l'oferta entre els diferents departaments, així com alinear-la amb els drets de la infància.

Aquest punt està relacionat amb la promoció dels drets a l'oci i temps lliure, a participar en activitats culturals, la no discriminació per edat o capacitats diferents, i a vetlar pel ple desenvolupament de XXA.

Oci i cultura saludable		
Necesitat detectada	Millorar l'oferta d'oci saludable incloent la perspectiva de drets de la infància	
F O A R	Fortaleses i recursos	Diferents departaments ofereixen una programació variada dirigida a infància i família
	Oportunitat	La creació de la taula de coordinació interdepartamental atenta als drets de la infància
	Aspiració	Oferir la millor programació d'oci i cultura per a tota la infància: apropiada, inclusiva i participada.
	Resultat	Activitats per a tots els trams d'edat, sostingudes durant tot l'any i que atenen els seus drets.

5.3.2. Ús de l'espai urbà i natural

En aquest tema d'interés han sorgit tres aspectes principals relacionats amb l'ús de l'espai per part dels XXA amb seguretat, respecte i autonomia: els parcs i jardins, els carrers i places, la mobilitat i el medi natural.

El CLIA demanda que es contemplin instal·lacions per als diferents trams d'edat, incloent els adolescents. Per als seus familiars acompanyants proposen serveis que els inciten a passar més temps en ells (quiosc-bar, vàter públic...). S'ofereixen a participar en el disseny de nous parcs i avaluar els existents per a proposar millores.

En aquest apartat s'atenen els drets al joc i temps lliure, a disposar dels recursos per a un correcte desenvolupament físic, mental i social, a la no discriminació i a la protecció desenvolupant un entorn segur.

Més i millor vida en els parcs		
Necessitat detectada	Millorar els parcs existents per a ser més utilitzats	
F O A R	Fortaleses i recurs	Els parcs i zones verdes existents
	Oportunitats	La participació de la infància en el disseny i detecció de necessitats. Futura creació de nous parcs.
	Aspiració	Tindre una xarxa de parcs ben equipats, distribuïda pel territori i que actuen com a focus de trobada i gaudi de XXA
	Resultat	Parcs públics per a totes les edats i característiques

Carrers, places i instal·lacions per a gaudir i educar-se		
Necessitat detectada	Els carrers i places han de ser usades també pels XXA. Les instal·lacions municipals no estan disponibles per a atendre les seues necessitats.	
F O A R	Fortalesa	Instal·lacions municipals, carrers per als vianants i zones 20-30
	Oportunitat	Contemplar als XXA com a ciutadans de ple dret.
	Aspiració	Que els carrers i places siguen espais vius on XXA poden gaudir lliurement i educant-se en el respecte i la convivència. Aprofitament dels patis de les escoles fora de l'horari escolar.
	Resultat	Adequació de carrers i places com a espais segurs i inclusius Patis de centres educatius oberts

Mobilitat segura		
Necessitat detectada	La infància necessita desplaçar-se amb tranquil·litat, seguretat i autonomia.	
F O A R	Fortalesa	Projecte Caminis
	Oportunitat	Impuls i visibilització dels drets de XXA
	Aspiració	Disposar d'una xarxa d'itineraris segurs que connecten, almenys, els centres educatius amb parcs i jardins.
	Resultat	Implementació de Caminis

Medi natural		
Necessitat detectada	Garantir el contacte amb els espais naturals i rurals de qualitat i cures	
F O A R	Fortaleses	Infraestructura verda: platges, parc natural, reserva marina, camins rurals, via verda, costa rocosa, àrees agrícoles, arbres monumentals...
	Oportunitat	Paisatge com a gran actiu educatiu.
	Aspiració	Que tots els XXA de dins de 10, 30 o 100 anys, tinguin al seu abast un paisatge natural i rural conservat al qual poder accedir des del respecte i cura.
	Resultat	Accions de millora i sensibilització paisatgística i activitats en la naturalesa.

5.3.3. Funcionament intern de l'Ajuntament amb perspectiva de drets de la infància

Aquest apartat ha nascut de la taula de coordinació interna, produint un gran interès en els debats i propostes. Els diferents departaments advoquen per conèixer i compartir la informació i activitats que es generen en cada àrea departamental. Assegurar la perspectiva de drets i la qualitat de l'oferta conjuminant criteris, generant sinergies i contemplant les necessitats de la infància mitjançant la seua participació.

Es contempla ací el dret a vetlar per l'interès superior dels XXA per damunt d'altres interessos.

Funcionament intern. Infància en el centre de les polítiques		
Necessitat detectada	Millorar la coordinació interdepartamental quant a les accions i polítiques municipals referides a la infància	
F O A R	Fortalesa	Polítics i treballadors municipals implicats en la millora de les polítiques municipals referides a la infància
	Oportunitat	La creació de la taula de coordinació interdepartamental.
	Aspiració	Situar a la infància en el centre de les polítiques. Accions coordinades, participades, valuades, efectives, difoses, creatives...
	Resultat	Òrgan permanent de coordinació de les polítiques d'infància. Mecanismes de seguiment, avaluació i creació d'accions i polítiques d'infància i adolescència.

5.3.4. Educació i família

Es contempla en aquest tema d'interès tot el relatiu al dret a l'educació en un sentit ampli, formal i informal i la referida al com l'entorn urbà ha de ser un espai educador.

S'ha posat l'accent en la necessitat d'implementar programes participats, estratègicament dissenyats i estructurats a partir dels quals realitzar activitats amb el major grau d'eficàcia possible.

Dénia educadora		
Necessitat detectada	Atendre el paper educador de la ciutat	
F O A R	Fortaleses i recursos	Centres educatius i programes municipals UPCA, Jovempa...
	Oportunitat	Detecció de necessitats educatives de XXA i famílies i impuls d'accions. Detecció d'habilitats i competències necessàries
	Aspiració	Que la ciutat siga un entorn educador i s'elimine qualsevol tipus de violència: familiar, escolar, cívica, econòmica, ambiental, negligent... i que els XXA puguem desenvolupar-se plenament com a

		individus feliços i solidaris.
	Resultat	Programa educatiu participat Ajuntament, XXA, associacions...

5.3.5. Transició ecològica

Aquest àmbit ha sigut remarcat especialment des del CLIA. Els seus membres han mostrat la seua preocupació d'una banda en la neteja de la ciutat i les actituds incíviques i d'altra banda en el futur ambiental que albiren. Demanen que els responsables polítics parlen des de la sinceritat per a trobar solucions als problemes ambientals que detecten, en concret el canvi climàtic i la contaminació pels residus plàstics.

S'infereix dels seus comentaris una demanda d'implementar programes en el curt termini però amb visió a mitjà i llarg termini, assegurant el manteniment dels paisatges i ecosistemes no sols per a ells sinó per a tots els XXA que estan per vindre. No entenen les discrepàncies polítiques en aquest àmbit.

Es destaca en aquest punt l'atenció als drets a gaudir d'un medi ambient sa i a comptar amb l'opinió dels XXA en els temes que els afecten.

Dénia neta		
Necessitat detectada	Els XXA i tota la ciutadania demanden uns barris més nets, amb un millor servei de neteja i amb responsabilitat ciutadana.	
F O A R	Fortaleses i recursos	Voluntat política i ciutadana
	Oportunitat	Caducitat de l'actual contracte de recollida de residus
	Aspiració	Comptar amb un excel·lent servei de recollida de residus Que la ciutadania participe responsablement en la neteja i gestió dels residus.
	Resultat	Nou contracte de recollida de residus Campanyes i accions de conscienciació dins d'un programa ambiental.

Transició ecològica		
Necessitat detectada	La cura del medi ambient i la transició cap a un model sostenible ha de ser una prioritat, planejada a curt, mitjà i llarg termini i fer-se de manera coparticipada amb la infància.	
F O R A R	Fortaleses i recursos	Futures zones verdes, costa, zones rurals i espais protegits.
	Oportunitat	Impuls sobre una població molt conscienciada
	Aspiració	Que la cura del medi ambient siga una prioritat i un recurs educatiu que acompanye a XXA durant tota la seua infància. Formació, participació, coresponsabilitat, voluntariat...
	Resultat	Programa mediambiental participat

6. Conclusions

- De les dades quantitatives es detecta en general un acceptable estat de la situació de la infància encara que cal parar atenció a les desigualtats i a les famílies més vulnerables i a les més afectades per la crisi sanitària.

S'ha demostrat que l'Ajuntament de Dénia ha estat a l'altura de les circumstàncies quant a l'assignació de recursos humans i econòmics per a pal·liar en la mesura que siga possible les difícils situacions que està generant.

Repte: No deixar d'atendre les desigualtats i situacions de vulnerabilitat

- Les xifres de població indiquen un envelliment de la població, d'altra banda general en el territori estatal. De continuar aquesta tendència es produirà una crisi per falta de recanvi generacional. L'enquesta de fecunditat realitzada per l'INE en 2018, posa de manifest com a causes de la baixa natalitat les dificultats d'accés al mercat laboral, la precarietat de l'ocupació o les insuficients mesures per a la conciliació de la vida personal i laboral.

Es fa necessari fer costat a les famílies amb fills i filles d'una forma prou efectiva com perquè els motius sociolaborals i econòmics no siguen un fre a la natalitat.

Indirectament, fer de Dénia una ciutat amiga de la infància, amb actuacions eficaces de millora dels espais, promoció de la vida al carrer, saludable, educadora i amable amb les famílies, facilitarà sens dubte decisions més positives cap al fet de tindre descendència.

Repte: Fer de Dénia un bon lloc per a tindre i veure créixer als xiquets i xiquetes

- S'observa un canvi de tendència en les polítiques urbanístiques quant a l'adequació d'espais per a les persones eliminant, reduint o pacificant el trànsit de vehicles. Queda camí per caminar en aquest sentit i per a això, la perspectiva de promoció i respecte dels drets de la infància pot i deu ajudar en aquest procés.

Les condicions urbanístiques de Dénia generen desigualtats també en els serveis i instal·lacions per a la infància en els diferents barris, per la qual cosa caldrà atendre prioritàriament aquelles àrees amb major població infantil i menys serveis.

Repte: Disposar de carrers, places i parcs plens de xiquetes, xiquets i adolescents. Pròxims, accessibles i adequats per a totes les edats

- Quant a les condicions socioeconòmiques, en aquest diagnòstic només es pot recalcar la pertinència d'altres diagnòstics i plans realitzats a la ciutat en els quals indiquen el camí a seguir per a un desenvolupament en línia amb els ODS. La infància i les seues famílies precisen la reducció de les desigualtats, de la desocupació i de la temporalitat. Urgeixen canvis en el model econòmic i reduir la dependència del turisme.

Repte: Diversificació del model productiu, mitjançant un model de desenvolupament local que pose en valor els recursos del propi territori i que aposte per la recuperació de sectors com l'agricultura i la indústria.

- El propi procés participatiu d'elaboració del diagnòstic ha generat gran interès en els grups participants i la sensació que existeixen nombroses oportunitats que aquest procés pot ajudar saber gestionar-les i no deixar-les passar. S'infereix una voluntat de continuïtat per al seguiment i detecció de noves necessitats i accions. La taula de coordinació interna és un òrgan fonamental per a implementar les polítiques d'infància des d'una perspectiva de drets. Els grups de treball de centres educatius i associacions han mostrat el seu interès a continuar col·laborant. Destacar com a fortalesa la

sensibilitat de l'equip polític i tècnic al voltant de la infància i bona disposició a treballar per ella.

Repte: Mantindre operatives i motivades la taula de coordinació interna i als grups de treball de centres educatius i associacions.

- S'han posat de manifest diferents i variades accions educatives que es duen a terme des dels centres educatius. S'han detectat accions reeixides i inspiradores per a altres àmbits. Ha sigut reconegut com a exemples de bona pràctica el pla municipal de drogodependències i altres trastorns addictius i el programa de joves emprenedors. Es considera fonamental passar de les accions més o menys aïllades, als plans i programes per a augmentar l'efectivitat i incidència d'aquestes formacions. Aquests han de contemplar metodologies no sols pedagògiques sinó també estratègies i canals de difusió més enllà de les aules perquè es puguem estendre a les famílies. Les activitats creatives i artístiques són molt acceptades. Especial atenció a tot el relacionat amb la violència, assetjament escolar, (bullying, ciberbullying), abusos sexuals, discriminació, gestió emocional i de l'estrès, les conductes addictives...

Repte: Col·laboració Ajuntament, centres educatius i associacions per a elaborar un pla de formació per a XXA i les seues famílies.

- La infància, representada en el CLIA, considera imprescindible atendre el present i el futur ambiental. La transició ecològica ha d'implicar a tota la societat i per a això la mirada sobre el futur de la infància pot i deu ajudar. L'aprovació del futur pla general estructural ha de contribuir a aquesta transició en el mitjà termini. Contribuir a la reducció global de la contaminació, el canvi climàtic i el manteniment dels recursos i els ecosistemes que el fan possible, ha de ser una acció i no simples paraules si estem tractant de cuidar i protegir la infància.

Repte: Acordar un full de ruta cap a la transició ecològica de Dénia

- Una mobilitat segura i amable per a XXA resulta necessària per a fomentar la seua autonomia, aprenentatge i socialització. És altament positiu poder accedir de manera segura als centres educatius, parcs i punts de reunió sense necessitat d'acompanyament adult, en la mesura que el seu grau de desenvolupament ho permeta, i recuperar així els espais per al seu socialització més enllà de les pantalles.

Repte: Implementar el programa de camins escolars Caminis

- La infància per a poder desenvolupar-se plenament precisa d'espais segurs lliures de qualsevol mena de violència. La ciutat ha de ser un espai inclusiu, solidari, respectuós i participatiu.

Per a la infància, Dénia és una ciutat amable. Els adolescents senten que tenen poques alternatives d'oci i que són expulsats dels llocs de reunió per joves amb actituds poc respectuoses. Les pistes esportives es troben tancades i han de saltar les tanques per a poder jugar. El programa de patis organitzats d'alguns centres educatius de la ciutat ha millorat la convivència, l'ambient i la participació positiva dels joves problemàtics.

Repte: Programa participat d'espais i activitats per a XXA

- Per a l'elaboració d'aquest diagnòstic, s'ha trobat una manca en la recollida sistematització de dades. Per a poder tindre una imatge fidel de la situació de la infància i adolescència en el municipi i la seua evolució en el temps, resulta necessari eines informàtiques que ho permeten.

Repte: Comptar amb sistemes efectius de recollida de dades referides a la situació de la infància

- En els grups de treball s'han posat de manifest situacions de la infància i adolescència en la qual hauria resultat necessari intervindre preventivament de manera primerenca. Tenen a veure per exemple amb joves que porten avant embarassos consumint drogues, famílies amb poques habilitats educatives, situacions de violència intrafamiliar, dificultats en l'establiment de límits, sobreprotecció... Aquestes situacions es detecten en els centres educatius quan apareixen dificultats acadèmiques, de convivència o actitudinals molt evidents i moltes vegades en l'adolescència. S'ha contemplat la necessitat de comptar amb una figura professional de l'àmbit de l'educació social a les escoles i instituts que pugua detectar i actuar primerencament en els XXA i en l'àmbit familiar i previndre posteriors dificultats. Educador social a les escoles, coaching familiar, juvenil...

Repte: Treballar per comptar amb una figura professional en els centres educatius encarregada de la detecció, prevenció i actuació sobre les necessitats de XXA no pròpiament acadèmiques.

-
- És importantíssima la INCLUSIÓ com a concepte social i no sols educatiu. És necessària la sensibilització i acceptació de tota la comunitat educativa i social cap a la discapacitat i la no segregació.

Fa falta aquesta sensibilització i infraestructures que faciliten la inclusió de la infància vulnerable que afavorisquen la seua participació, autonomia i accessibilitat (física, sensorial, emocional, cognitiva, psíquica), adequació de l'entorn en el disseny dels carrers, de l'oci, de les xarxes de relacions i la imprescindible inclusió en el mercat laboral.

Repte: Que les polítiques municipals d'infància incloguen el tractament de la inclusió.

Es pot concloure en definitiva que hi ha un desig general a millorar la situació de la infància i per a això es precisa una acció coordinada, creant i sostenint aliances entre tots els actors implicats i aconseguint la transversalitat necessària per a abastar els variats àmbits que determinen el benestar i el millor desenvolupament de la infància present i futura.

7. Referències bibliogràfiques i altres fonts d'informació consultades

1. UNICEF Comité español. (2019) Bases de la IX Convocatoria del Reconocimiento Ciudades Amigas de la Infancia Convocatoria 2019–2020
2. Aranda G. Malagón F. (2014) Entre todos conocemos más. UNICEF Comité Español
3. Alianzas Locales por la Infancia y la Adolescencia (ALIA). Guía para incluir la discapacidad en los Programas de las Ciudades Amigas de la Infancia
4. Memoria del IV Congreso Internacional Ciudades Amigas de la Infancia
5. UNICEF COMITÉ ESPAÑOL. 2019 <https://ciudadesamigas.org> Recurso 4: Orientaciones para elaborar el diagnóstico.
6. Análisis del sistema sociolaboral en Dénia Tortosa, J. Martí R. (2016) Observatorio de Igualdad. Disponible en: <https://deniaempleo.com/d/31149907729367588>
7. Plan General Estructural Propuesta 2019 Memoria. Disponible en: <http://www.denia.es/docs/pge/1>
8. Diagnóstico de la situación de la infancia y la adolescencia en la Comunitat Valenciana. Disponible en: <http://www.inclusio.gva.es>
9. información demográfica puesta a disposición por el INE
10. Instituto Nacional de Estadística Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas
11. Ajuntament de Dénia (2016) PLAN MUNICIPAL DE DROGODEPENDENCIAS Y OTROS TRASTORNOS ADICTIVOS 2.016-2.019
12. Información Socioeconómica y Laboral del Municipio de Dénia <https://observatorimarinaalta.org>
13. Conselleria de Economía Sostenible, Sectores Productivos, Comercio y Trabajo. Portal Estadístico de la Generalitat Valenciana. <http://www.pegv.gva.es/va/>
14. Ocaña. A. (2020) Evaluación participativa del entorno físico y socioeconómico de la ciudad de Dénia
15. Sastre, A. Los abusos sexuales a niños y niñas en España y los fallos del sistema Anexo Comunidad Valenciana. Save the children.
16. Edusi Dénia 2016 <http://www.edusidenia.particip.es/?lang=es>
17. Xarxa Salut. Informe Final Entornos de vida 2020
18. Dénia, Destí Intel·ligent 2020 <https://cdn.digitalvalue.es/denia/assets/5efdd83992af1901007f97a4>

19. Dénia Ciutat Creativa diagnóstico y plan de acción 2018
<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AH12b59ohw7NRZI&cid=F282EBFA99BBC4A8&id=F282EBFA99BBC4A8%2123228&parId=F282EBFA99BBC4A8%2123226&o=OneUp>

DÉNIA

x la Infància